

Sprawozdanie

z realizacji

Warsztatu Refleksyjnego

będącego podsumowaniem ewaluacji wewnętrznej

Lokalnej Grupy Działania Kraina Wielkiego Łuku Warty

Warsztat przeprowadzono zgodnie z Wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Merytoryczną podstawą przeprowadzenia warsztatu były dane zgromadzone przez biuro LGD, a pochodzące z monitoringu realizacji Strategii, informacji pozyskanych od Samorządu Województwa, danych na temat funkcjonowania LGD, wywiadów z beneficjentami, opinii ekspertów, informacji z gmin na temat sytuacji społeczno-gospodarczej i ankiet internetowych.

**Warsztat przeprowadzono w dniu 7 lutego 2019 roku w Osjakowie.
Moderatorem warsztatu był Mariusz Wachowicz.**

a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?

- Jeżeli nie, to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?
- Jakich można wskazać przyczyny odstępstw od planu?
- Jakich działań można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?

Realizacja finansowa i rzeczowa przebiega zgodnie z planem. Na podstawie podpisanych umów osiągnięto 100% poziom realizacji pierwszego kamienia milowego. Dotyczy to wszystkich wskaźników produktu.

Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury lokalnej – stopień realizacji (na poziomie umów) to ponad 100%. Część założonych wskaźników zakontraktowano awansem z kolejnego kamienia milowego. Również wskaźnik Liczba zagospodarowanych miejsc przestrzeni publicznej ukierunkowanych na innowacje został zrealizowany w całości.

Pełna realizacja dotyczy również wskaźników przedsięwzięć renowacji obiektów dziedzictwa lokalnego oraz edukacji ekologicznej.

Nie inaczej kwestia wskaźników wygląda w celu szczegółowym Budowa i promocja kulturalnej i rekreacyjnej oferty Kraju Wielkiego Łuku Warty.

Zakładanie działalności gospodarczej zrealizowano w wymiarze wykraczającym poza założenia kamienia milowego, a rozwijanie w bez mała 90%.

Największym utrudnieniem w procesie wypełniania założeń LSR są projekty grantowe. Duża liczba takich operacji wymaga od LGD szczególnego zaangażowania, uważności i doskonałej organizacji pracy. Ustanowienie, w porozumieniu z gminami, funkcji koordynatorów z pewnością ułatwiło proces wnioskowania, wdrażania i rozliczania projektów grantowych. Na poziomie LGD ustalono dogodne warunki kredytowania w lokalnych bankach dla wnioskodawców. Niemniej projekty grantowe wciąż stanowią nie tylko wyzwanie organizacyjne ale i poważne ryzyko dla LGD.

Osiągnięcia w zakresie planu finansowego przekroczyła zakładane w kamieniu milowym wartości.

Realizacja wskaźników na podstawie zawartych umów zapewnia bezpieczeństwo w obliczu kamienia milowego niemniej ostateczne wypełnienie wskaźników może odbyć się jedynie po zakończeniu projektów i wypłaceniu ostatniej transzy zobowiązań.

Rekomendacja: Systematycznie monitorować postępy realizacji operacji w UM, tak by szybko reagować na jakiegokolwiek problemy (szczególnie związane z rozwiązywaniem umów lub dokonywaniem wypłat poniżej wartości zapisanych w umowach).

Dołożyć szczególnych starań w celu zabezpieczenia realizacji zadań grantowych poprzez monitorowanie i bezpośrednie wsparcie na każdym etapie trwania projektu.

b. Czy jakość projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych jest zadowalająca?

W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?

- W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków budzi wątpliwość?
- Jeżeli nie, to jak odbije się to na realizacji celów LSR?
- Co można zrobić, by podnieść jakość wniosków?

Wnioski są ogólnie dobrej jakości ale można znaleźć wśród nich także takie, które odpadają już na etapie oceny przez Radę jak i w trakcie weryfikacji w UM.

Operacje dotyczące przedsiębiorczości, których nie konsultowano lub konsultacje były jedynie formalne zawierają dużo błędów i mają trudności w procesie wyboru, a później w procesie realizacji. Im bardziej wnioskodawcy biorą pod uwagę opinię pracowników biura tym wyższy poziom jakościowy operacji. Doradztwo jest szczególnie istotne w przypadku projektów grantowych, które charakteryzują się większym ryzykiem dla LGD.

Na jakość wniosków składanych w ramach grantów zasadniczy wpływ ma wsparcie ze strony gminnych koordynatorów. W opinii niektórych z nich aktywność organizacji pozarządowych jest zbyt niska i organizacje większość obowiązków administracyjnych cedują na koordynatorów gminnych.

Rekomendacja: Skoncentrować wysiłki na podniesieniu jakości wniosków grantowych. Pozostać w pełnym kontakcie z wnioskodawcami z sektora NGO i wspierać ich nie tylko na etapie doradztwa i opracowywania wniosków o dofinansowanie.

c. W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?

- Czy są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?
- Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?
- Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?

Kryteria są dobrze skonstruowane i nie zmieniały się od czasu pierwszego naboru. Ocena członków Rady opiera się na uzasadnieniach pisanych przez wnioskodawców i są one wystarczające do podejmowania jednoznacznych decyzji. Nie zarejestrowano zgłaszania jakichkolwiek uwag dotyczących jakości kryteriów. Dodatkowo o jakości kryteriów świadczą to, że wszystkie protesty wystosowane przez wnioskodawców zostały skutecznie odrzucone przez Radę.

Rekomendacja: Poddać analizie racjonalność zmiany kryteriów na obecnym etapie wdrażania LSR.

d. W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?

- Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?
- Czy widać zróżnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jakie i jak można na nie zareagować?

Wszystkie wybrane projekty przyczyniły się do osiągnięcia celów LSR. LSR została opracowana w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy społeczne tak więc każda operacja realizująca LSR wpisuje się w odpowiedź na potrzeby społeczne obszaru LGD. W ostatnich latach sytuacja społeczna i ekonomiczna uległa zmianie ale nie miało to zasadniczego wpływu na dezaktualizację LSR. Dobrze zdiagnozowane i sformułowane kategorie grup defaworyzowanych nie utrudniają beneficjentom procesu wdrażania operacji. Mimo dużej liczby organizacji pozarządowych trudno znaleźć aktywne i odpowiedzialne podmioty, zwłaszcza, że te aktywne już działają i są gdzieś zaangażowane. Działania koordynatorów wzmocniają potencjał społeczny organizacji chcących angażować się w granty.

Rekomendacje: Konsekwentnie wspierać aktywność społeczną w mniej angażujących się gminach, zarówno w stosunku do władz gminnych jak i NGO.

e. Czy przyjęty system wskaźników sprawdza się i dostarcza wszystkich potrzebnych informacji?

- Czy zbierane dane są wiarygodne a źródła trafne?
- Jeśli nie, to jakie zmiany można wprowadzić na tym etapie?

Zmiany wskaźników dokonywane są wyłącznie w zgodzie z wytyczną nr 5. Biuro utrzymuje stały kontakt z beneficjentami i UM w celu monitorowania realizacji projektów i stanu rozliczeń. Utrudnieniem jest brak systematycznego i niewymuszanego przekazywania informacji ze strony UM – informacje spływają tylko na wyraźną prośbę LGD.

Rekomendacje: Wprowadzić rozwiniętą formę ankiety monitorującej, która pozwoli na weryfikację realizacji wskaźników LSR oraz obowiązkowych dezagregacji PROW.

f. Czy procedury naboru, wyborui realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?

- Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie, by podnieść ich użyteczność?

Procedura zmieniana jest jedynie w przypadku wprowadzania nowych przepisów zapisanych w ramach kolejnych wytycznych. Opracowano i wdrożono procedurę grantową. Wprowadzenie naboru uzupełniającego to rozwiązanie, które poprawia pozycję LGD w procesie zapewnienia bezpiecznego realizowania dużego projektu grantowego.

Rekomendacje: Wprowadzić system monitorowania jakości procedur, angażując do procesu również aktywnych wnioskodawców.

g. Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?

Z uwagi na ograniczone zasoby finansowe działania promocyjne zostały znacząco okrojone. Zgodnie z planem prowadzone są szkolenia i doradztwo. Dużą zasługą pracowników jest zapewnienie sprawnego funkcjonowania LGD przy tak rozbudowanej liczbie grantów. Działania na rzecz zapewnienia działalności statutowej LGD łączą się z potrzebą utrzymywania stałego kontaktu z gminami – partnerami LGD. Z pewnością sprzyja temu rozbudowana formuła koordynatorów gminnych.

h. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?

brak

i. Inne zagadnienia związane z procesem realizacji LSR;

Różnice w interpretacji przepisów pomiędzy LGD, UM i MRiRW utrudniają funkcjonowanie LGD i realizację bieżących zadań. Działanie LGD ma istotny wpływ na rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez inicjowanie i pilotowanie projektów grantowych realizowanych przez dużą rzeszę organizacji pozarządowych.

Dla organizacji wnioskujących w ramach projektów grantowych najtrudniejszym elementem jest konieczność uzyskania kredytu na pokrycie kosztów projektu do czasu refundacji. Wydaje się, że w kolejnych okresach programowania powinno się zapewnić NGO środki na prefinansowanie działań, tak by zapewnić systematyczny rozwój tego typu organizacji.

j. Sposób wykorzystania rekomendacji.

Rekomendacje wypracowane w toku ewaluacji wewnętrznej, której podsumowaniem był warsztat refleksyjny sprzed roku zostały zrealizowane w pełnym zakresie. Obecnie przedstawione rekomendacje zostaną przeanalizowane przez zespół złożony z pracowników biura, zarządu oraz Rady LGD. Realizacja rekomendacji oraz efekty ich wdrożenia będzie elementem oceny w kolejnej ewaluacji wewnętrznej.